

Referat

Møte 1/2022

Dato 05.04.2022, Fellesmøte kl. 10:00 – 13:50, PS-LV møte kl. 14:00-16:30
Sted Forskningsrådet, møterom Abel 1-3

Til stede: Agneta Herlitz (leder)
Øyvind Fylling-Jensen (gikk kl. 15:30 i sak 08/22)
Emilie Lasson
Niels Jørgen Olesen
Pål Jarle Johnsen
Simen Rød Sandve
Anne Simonsen
Trude Flo (f.o.m. sak 02/22 på zoom)
Inge Jonassen (f.o.m. sak 02/22 på zoom)

Forfall: Gun Peggy Strømstad Knudsen
Rune Toftgård

Tilstede fra Forskningsrådet: Ole Johan Borge
Line M. Grønning-Wang
Stine Bråten
Inger Oline Røsvik
Hilde G. Nielsen (sak 08/22)

Sak PSLIVSVIT 01/22 Fellesmøte for fagporteføljestyrene

Områdedirektør Anne Kjersti Fahlvik ønsket velkommen til det andre fellesmøtet for fagporteføljestyrene og orienterte om budsjettsituasjonen for Forskningsrådet.

Administrasjonen hadde lagt opp til diskusjon om to tema:

1. FRIPRO: Utvelgelse av søknader med nye vurderingskriterier
2. Utvikling av virkemidler for grensesprengende forskning

1) FRIPRO: Utvelgelse av søknader med nye vurderingskriterier

Forskningsrådets administrasjon innledet ved å gå gjennom krav og føringer i utlysningene, samt å vise ulike modeller for vekting av vurderingskriterier og andre utvelgelsesprinsipper.

Porteføljestyrene diskuterte deretter temaet i plenum:

Generelt

- Styremedlemmene støttet administrasjonen i at det er viktig at de tre porteføljestyrene behandler søknader om FRIPRO-midler likt. Administrasjonen pekte på at FRIPRO er ett budsjettformål, med én søknadsbehandling.
- Styremedlemmene var fornøyde med at *Excellence*-kriteriet nå er delt i to (potensial og kvalitet). Medlemmene var også fornøyde med at samlet karakter og rangering er fjernet. Dette er i tråd med diskusjonen på fjorårets fellesmøte. Men det ble også uttrykt bekymring for at bortfall av rangering kan lede til overforbruk av høye karakterer.
- Det ble kommentert at det bør være en fast rangering/vekting av prinsipper som annonseres i utlysningene. Dette vil være mer forutsigbart for søkerne og lett å forholde seg til for administrasjonen og porteføljestyrene.

- Forskningsrådet bør være mer åpen om hvordan søknadsbehandlingen fungerer. Søkerne trenger ikke å være enige i det skjønnet som utøves, men må forstå hvordan det utøves.
- Det ble uttrykt bekymring for ulik karakterbruk i panelene.

Hvilket av vurderingskriteriene potensial og kvalitet skal vektes tyngst – eller skal de vektes likt?

- Flere fremhevet at kvalitet er en forutsetning for potensial. Det ble også hevdet at kvalitet kan anses som mindre subjektivt enn potensial. Dette er argumenter for at kvalitet bør vektes tyngre enn potensial.
- Andre pekte på at de ville prioritere potensial foran kvalitet for å fremheve betydningen av å flytte forskningsfronten. Slik forskning vil også gi mer synlighet av norsk forskning. I tillegg ble det kommentert at ERC vekter potensial foran kvalitet.
- Medlemmer av porteføljestyret for humaniora og samfunnsvitenskap uttrykte at humsam-fag ofte ikke har en "forskningfront" slik andre fagområder kan ha, og at dette bør føre til at kriteriet kvalitet tillegges større vekt enn kriteriet potensial. Det ble også hevdet at begreper som forskningsfront og grensesprengende kan virke fremmedgjørende for mange fag.
- Det ble ikke konkludert på om kvalitet eller potensial bør veie tyngst eller om de bør telle likt. Det er imidlertid viktig at Forskningsrådet er åpen om rangeringen mellom kvalitet og potensial som er brukt i søknadsbehandlingen, og vektingen mellom de to må være lik for alle porteføljestyrene.

Hvilket av vurderingskriteriene virkninger og effekter og gjennomføring skal vektes tyngst – eller skal de vektes likt?

- Det ble argumentert for å vekte *gjennomføring* tyngre enn *virksomheter og effekter*.

Hvor tungt skal det vektlegges at prosjektleder har et pågående FRIPRO-prosjekt?

- Ved helt like karakterer fra panel, skal prosjektledere med pågående prosjekt prioriteres lavere enn søknader fra prosjektledere uten pågående prosjekt.
- En overvekt av deltagere på møtet støttet å nedprioritere søknader fra prosjektledere med pågående FRIPRO-prosjekter. Over tid vil dette kunne resultere i færre søknader og at midlene fordeles på flere forskere.
- Noen pekte på at en karantene-ordning for forskere med pågående prosjekt bør gjeninnføres for FRIPRO.

Føring om prioritering av søknader med kvinnelig prosjektleder

- Regelen om at prosjekter med kvinnelig prosjektleder blir prioritert når søknadene ellers vurderes likt, fungerer ikke godt i alle fagfelt. I enkelte disipliner er det i dag overvekt av kvinner. Det ble derfor foreslått at Forskningsrådet heller jobber for å sikre en god kjønnsbalanse, for eksempel ved prioritering av det underrepresenterte kjønn innenfor fagfeltet. Et kunnskapsgrunnlag om kjønnsbalanse innen ulike fag ble etterspurt.
- Kjønn kan være varierende. Det er heller ikke bare to kjønn. Hvordan har Forskningsrådet tenkt til å forholde seg til dette i årene som kommer?

Hva gjør vi når karakterene for søknadene er helt like?

- Historiske data om panelfordeling for innvilgede søknader (porteføljevurdering) kan vurderes brukt for søknader som ellers vurderes likt.

- Loddtrekning som verktøy ble vurdert forskjellig blant porteføljestyremedlemmene. Noen var positive, mens andre anser det som lite aktuelt.
- Styremedlemmene ønsket et bedre kunnskapsgrunnlag for å kunne gjøre prioriteringer i tilfeller der søknadene er karaktermessig like gode.

2) Utvikling av virkemidler for grensesprengende forskning

Forskningsrådet har satt i gang et arbeid for å vurdere virkemidler for å oppnå høyere måloppnåelse i strategien, deriblant målet om grensesprengende forskning. Administrasjonen innledet om tre typer av virkemidler som kan være aktuelle i denne sammenheng: individbaserte virkemidler, trinnvis finansiering og virkemidler for tverrfaglighet. Porteføljestyrene diskuterte de ulike typene først i grupper og deretter i plenum. Følgende hovedpunkter kom fram i diskusjonene:

Individbaserte virkemidler

- Hva finnes av data og kunnskapsgrunnlag om i hvilken grad individbaserte vs. prosjektbaserte finansieringsordninger fremmer grensesprengende forskning?
- Det er viktig å være tydelig på målsettingen for virkemiddelet – hva er forskjellen fra prosjektfinansiering?
- Man må legge til rette for både yngre og etablerte forskere. I grupperingen av ordningen kan man se til ERCs stipendtyper.
- I utvelgelsen bør man ta opp igjen intervjuer, slik det var i Unge forskertalenter tidligere.
- Det er store forskjeller mellom fag med hensyn til fokus på grupper vs. individer, og det er ulike synspunkter på om man bør fokusere på enkeltindivider. Ordningen må eventuelt være til for spyspisser i et forskningsmiljø.
- Ulike synspunkter på om det er institusjonenes eller Forskningsrådets oppgave å dyrke fram enere.
- Viktig å gi langsiktighet ved innføring av individbaserte ordninger.
- Hvordan dette skiller seg fra prosjektbaserte ordninger må bli tydelig i utvelgelseskriteriene: mindre konkret prosjektskisse, tenke friere rundt virkninger og effekter (impact).
- Langsiktighet og åpenhet i finansieringen er viktig.

Trinnvis finansiering

- Det var uenighet om vi bør innføre konseptavklaring (trinn 1) som en forutsetning for et hovedprosjekt (trinn 2). Det ble uttrykt at dersom et trinn 1 skal innføres, bør det ses i sammenheng med individbaserte ordninger for yngre forskere. Etablerte forskningsmiljøer har ikke i like stor grad behov for trinn 1.
- Trinn 2 – Hovedprosjekt har vi allerede i dag i form av søknadstyper som Forskerprosjekt og KSP. Det trengs ikke egne trinnvise ordninger for dette.
- Trinn 3 – Videreføringsprosjekt bør være å gå videre med et eksisterende prosjekt i Forskningsrådet. Her bør alle løpende prosjekter i Forskningsrådet kunne være aktuelle å videreføre gitt at de oppfyller visse krav satt i en utlysning. Det trengs ingen egen ordning for dette. Trinn 3 kan være vesentlig for å ta ut prosjektets potensial.
- Trinnvis finansiering kan være mest interessant i sammenheng med individbaserte virkemidler.

Tverrfaglig forskning

- Det var diskusjon om hva som menes med tverrfaglighet, er det på tvers av metodikk eller fagdisipliner?
- Tverrfaglige søknader anses som mer krevende å vurdere og krever tverrfaglige paneler.
- Miljøene må selv kunne definere sine "Missions" og hvilke problemer som skal løses og som krever tverrfaglig forskning.
- Tverrfaglig forskning er tidkrevende og vil ofte kreve en lengre tidshorison enn monofaglig forskning. Med lang horison kan tverrfaglig forskning være godt egnet til å fremme grensesprengende resultater.
- Dersom det skal kreves tverrfaglighet for FRIPRO-søknader eller i tematiske satsinger må dette gjøres i en egen utlysning.
- Det var enighet om at Forskningsrådet allerede har de verktøyene de trenger for å fremme tverrfaglig forskning (SFF, SFI, Store tverrfaglige prosjekter, grønn plattform m.m.)

Oppsummerende diskusjon

- Flere var positive til at Forskningsrådet går videre med individbaserte ordninger.
- Trinnvis finansiering ble sett på som mindre aktuelt i seg selv, men det kan være aktuelt å se på i sammenheng med individbaserte ordninger
- Det var enighet om at Forskningsrådet allerede har tilstrekkelige ordninger for tverrfaglighet.

Oppsummering av diskusjonen i fellesmøtet i PS-LIVSVIT

- Savnet diskusjon i fellesmøtet om muligheten for:
 - å redusere beløpsgrense for prosjektsøknader
 - at søker selv velger ekspertpanel
- Administrasjonen poengterte at Forskningsrådet jobber videre med dette og vil bli diskutert på kommende porteføljestyremøter.
- Luftet mulige effekter av karantene for de dårligste søknadene
- Kommenterte at styrene ikke får bedre informasjon om den økonomiske situasjonen

Vedtak: *Administrasjonen tar med seg styrenes innspill og kommentarer i sitt videre arbeid*

Sak PSLIVSVIT 02/22 Godkjenning av innkallingen og saklisten

Vedtak: *Saklisten godkjennes.*

Sak PSLIVSVIT 03/22 Godkjent referat fra styremøte 4/21, 18/11-21

Vedtak: *Referatet tas til etterretning.*

Sak PSLIVSVIT 04/22 Spørsmål om habilitet

Vedtak: *Ingen inhabilitet meldt.*

Sak PSLIVSVIT 05/22

Orienteringer

Porteføljestyret for Muliggjørende teknologier (PS-MT) inviterte til dialogmøter med fagporteføljestyrene 26. januar. Fra PS-LV deltok Øyvind Fylling-Jensen og Inge Jonassen. Det kom lite ut av møtet utover ønsker om mer anvendt forskning/ grunnforskning hos den andre. Det ble uttrykt usikkerhet vedr. hensiktsmessigheten med å ha denne typen møter digitalt. Administrasjonen kommenterte at det er viktig med slike dialogmøter, og at de bør ha klare agendapunkter med bakgrunn i porteføljeplaner og analyser og med konkrete problemstillinger. Det kan være mer hensiktsmessig med felles dialogmøter mellom PS-MT, PS-HUMSAM og PS-LIVSVIT.

Porteføljestyreplan for livsvitenskap ble godkjent av styret 11. februar. Planen fikk god tilbakemelding fra styret og er nå lagt ut på Forskningsrådets nettsider.

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning.*

Felles innledning til sak 06/22 og 07/22

Administrasjonen innledet kort om utlysnings- og søknadsprosessen. Det er en markant nedgang i antall FP-søknader i år sammenlignet med 2021. Tilsvarende nedgang også for FRIMEDBIO. Nedgangen ble kort diskutert sett i lys av fjorårets debatt om Forskningsrådets behandling av søknader.

Sak PSLIVSVIT 06/22

Forslag om en *bloc*-avslag for FRIPRO-søknader i 2022

Administrasjonen redegjorde kort om forslaget til en *bloc*-avslag som vil redusere habilitetsutfordringene. Faren for at det kan bli for få søknader som når opp ble diskutert. Sannsynligheten for at dette kan bli et problem ansees som svært liten. Fleksibiliteten som oppnås med tre søknadstyper vil i så fall motvirke til at dette blir et problem.

Vedtak: *Alle søknader til FRIPRO, FRIMEDBIO-delen, som ikke har fått karakter 6 eller 7 fra panelene på alle de fire vurderingskriteriene, avslås en bloc i porteføljestyremøtet 24.-25.8.2022.*

Sak PSLIVSVIT 07/22

Forslag til prinsipp for fordeling av FRIMEDBIO-budsjettet på søknadsvarianter 2022

Administrasjonen innledet kort om forslaget. Følgende alternativer for fordeling ble lagt frem:

- Alternativ A: Legge til grunn *søkt* beløp for alle søknader innenfor hver variant.
- Alternativ B: Legge til grunn *antall* søknader som oppfyller kvalifiseringskravet om karakter 6 eller 7 på alle vurderingskriterier.
- Alternativ C: 80 prosent av budsjettet fordeles etter *søkt* beløp for alle søknader innenfor hver variant. De resterende 20 prosentene fordeles i møtet. Det gir styret noe større frihetsgrader enn alt. A og B.

Vedtak: *Tilgjengelig budsjett til utdeling for FRIMEDBIO i søknadsbehandlingen i 2022 fordeles etter alternativ C, dvs. at 80 prosent av budsjettet fordeles etter *søkt* beløp for alle søknader innenfor hver søknadsvariant. De resterende 20 prosentene fordeles i møtet.*

Sak PSKLIVSVIT 08/22 Protokoll for evaluering av livsvitenskap

Viser til sak 34/21 hvor porteføljestyret vedtok å gjennomføre fagevaluering av livsvitenskap i to evalueringer: 1) fagevaluering av biovitenskap (EVALBIOVIT) 2022-2023 og 2) fagevaluering av medisin og helsefag (EVALMEDHELSE) 2023-2024, og til sak 44/21 hvor PSLIVSVIT diskuterte inndeling i fagpaneler for EVALBIOVIT og EVALMEDHELSE.

PS LIVSVIT ble i møtet kort orientert om status for administrasjonens arbeid med EVALBIOVIT:

- Det er per 5. april 2022 meldt inn 37 administrative enheter til EVALBIOVIT. Det legges opp til at 20 administrative enheter vil bli evaluert i evalueringskomitéen for UH-sektoren og 17 administrative enheter vil bli behandlet i evalueringskomitéen for instituttsektoren.
- Forskningsrådet opprettet januar 2022 en referansegruppe for de nye evalueringene (EVALBIOVIT, EVALMEDHELSE, EVALNAT og EVALMIT). Referansegruppen består av medlemmer fra Universitets- og høgskolerådet (UHR), Forskningsinstituttene felles arena (FFA) og representanter for de regionale helseforetakenes strategigruppe for forskning. Referansegruppens oppgave er å sørge for at evalueringene tilpasses den enkelte sektors egenart ved å gi råd til administrasjonens arbeid med de nye fagevalueringene.
- Forskningsrådet har inngått en avtale om et eksternt sekretariat med Technopolis Group (Faugert & Co Utvärdering AB) (åpen konkurranse). Det var ingen norske kompetansemiljøer som søkte på oppdraget.
- Administrasjonen har utarbeidet vedlagte evalueringsprotokoll for EVALBIOVIT 2022-2023.

PSLIVSVIT synes det er gjort et systematisk og godt arbeid med fagevalueringen. Det ble gitt noen kommentarer vedrørende forholdet mellom administrative enheter og forskergrupper som skal delta i evalueringen, det ble stilt spørsmål til om evalueringskomitéene vil få tilstrekkelig med informasjon til å kunne evaluere de administrative enhetene ut fra sektoren de tilhører, og det ble gitt ytterligere informasjon i forhold til hvilke tilbakemeldinger forskergruppene og de administrative enhetene skal få. Styret påpekte spesielt at evalueringskomitéene og ekspertpanelene ikke må få tilsendt for mye og "unødvendig" materiale.

Administrasjonen foreslo at PSLIVSVIT åpner opp for å oppnevne leder og medlemmer til evalueringskomitéene og ekspertpanelene for EVALBIOVIT 2022-2023 på epostsirkulasjon/digitalt møte i perioden april – desember 2022.

Vedtak: *PSLIVSVIT vedtar vedlagte evalueringsprotokoll for EVALBIOVIT 2022-2023 med de kommentarene som kom i møtet.*

PSLIVSVIT åpner opp for å oppnevne leder og medlemmer til evalueringskomitéene og ekspertpanelene for EVALBIOVIT 2022-2023 på epostsirkulasjon/digitalt møte i perioden april – desember 2022.

Sak PSLIVSVIT 09/22 Eventuelt

Vedtak: *Ingen saker fremmet.*

Sak PSLIVSVIT 10/22 Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*